

**INFORMACJA
MIKOŁOWSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
W MIKOŁOWIE**
wynikająca z art. 111a
ustawy Prawo Bankowe

Stan na 31 grudnia 2015

Spis treści

Słownik	3
I. Informacje o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia CRR za dany rok obrotowy	4
II. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej	4
III. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej	4
IV. Opis polityki wynagrodzeń, informację o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń	27
V. Informacja o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe.....	30

Słownik

- 1) **Bank** – Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie;
- 2) **Dyrektywa/ Dyrektywa CRDIV/ CRD IV** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (*Capital Requirements Directive IV*) (Dz. Urz. Unii Europejskiej, L 176 z 27 czerwca 2013);
- 3) **KNF** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 4) **Rekomendacja D** – Rekomendacja „D” dotycząca zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa, styczeń 2013;
- 5) **Rekomendacja H** – Rekomendacja „H” dotycząca systemu kontroli wewnętrznej w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa, 2011;
- 6) **Rekomendacja M** – Rekomendacja „M” dotycząca zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa styczeń 2013;
- 7) **Rozporządzenie/CRR** – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (*Capital Requirements Regulation*) (Dz. Urz. Unii Europejskiej, L 176 z 27 czerwca 2013);
- 8) **Rozporządzenie Ministra Finansów (RMF)** – Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2015 poz. 2066);
- 9) **Uchwała KNF nr 218/2014** – Uchwała Nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” (Dz. Urz. KNF z dn. 30 października 2014, poz. 17);
- 10) **Uchwała KNF nr 258/2011** – Uchwała nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku (Dz. Urz. KNF nr 11 z dn. 23 listopada 2011 r., poz. 42);
- 11) **Ustawa/ ustawa Prawo bankowe** – Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128) ze zm.

I. Informacje o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia CRR za dany rok obrotowy

Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej

Stopa zwrotu z aktywów netto Banku według stanu na 31 grudnia 2015 r. wyniosła **0,83** i była wyższa (korzystniejsza) niż średnia wartość tego parametru dla sektora banków spółdzielczych (0,50).

III. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej

INFORMACJE OGÓLNE

W Banku funkcjonuje system zarządzania, stanowiący zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych, zachodzących w banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej. Zarządzanie ryzykiem, kontrola wewnętrzna oraz szacowanie kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego w Banku realizowane są na podstawie pisemnych strategii, planów, procedur i analiz.

Organami zarządzającymi Banku są Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku. W strukturze organizacyjnej Banku wyodrębniono trzy piony:

- 1) Pion kierowania Bankiem – nadzorowany przez Prezesa Zarządu Banku,
- 2) Pion handlowy – nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu Banku ds. handlowych,
- 3) Pion księgowo-sprawozdawczy - nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu Banku ds. księgowo – sprawozdawczych.

W Banku powołano dwa stałe komitety wspomagające zarządzanie ryzykiem:

- 1) Komitet Kredytowy Banku,
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami.

SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Cele i strategie Banku w zakresie zarządzania ryzykiem są następujące:

1. Strategie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to ryzyko wystąpienia strat spowodowanych niewywiązywaniem się kontrahenta/ów Banku z zobowiązań wynikających z umowy. Ryzyko kredytowe jest nierozłącznie związane z działalnością bankową. W związku z powyższym, w Banku wdrożono procesy analizy, identyfikacji, limitowania, pomiaru, raportowania i kontroli ryzyka kredytowego. W trakcie bieżącej działalności ryzyko kredytowe podlega stałemu monitorowaniu. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- 1) ryzykiem poszczególnych ekspozycji kredytowych,
- 2) ryzykiem portfela kredytowego i poszczególnych produktów kredytowych,
- 3) ryzykiem ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 5) ryzykiem portfela dłużnych instrumentów finansowych,
- 6) ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- 7) ryzykiem rezydualnym.

Ogólnym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zapewnienie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności. Szczegółowe strategiczne cele zarządzania ryzykiem kredytowym są następujące:

- 1) utrzymywanie skali działalności kredytowej Banku w granicach zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, w oparciu o założenia Strategii Banku,
- 2) budowa stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego cechującego się odpowiednią dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych,
- 3) zmniejszanie należności klasyfikowanych jako „zagrożone” przez skuteczne działania restrukturyzacyjne i windykacyjne,
- 4) budowa zdywersyfikowanego i dochodowego portfela obligacji komercyjnych,
- 5) rozwój współpracy z bankiem zrzeszającym i bankami spółdzielczymi w zakresie zawierania konsorcjów bankowych,
- 6) doskonalenie metod zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 7) budowa i rozwijanie infrastruktury związanej z systemami pomiaru i analizy ryzyka kredytowego.

Instrumentem umożliwiającym realizację ww. celów jest właściwa ocena ryzyka kredytowego, efektywność podejmowania decyzji kredytowych, a także skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego. Realizując ww. cele dopuszcza się odpisywanie do ewidencji pozabilansowej należności zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i regulacjami wewnętrznymi oraz sprzedaż tych wierzytelności, wobec których podejmowanie dalszych czynności windykacyjnych nie ma sensu

ekonomicznego. Podział zadań i kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest następujący:

1) Rada Nadzorcza:

- 1/ zatwierdza strategię działania i plany finansowe Banku, w tym założenia dotyczące pożądanego poziomu aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym,
- 2/ określa akceptowany poziom ryzyka kredytowego (apetyt na ryzyko),
- 3/ zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego, w tym ryzyka ekspozycji detalicznych i ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- 4/ zatwierdza strategię i polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych i politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 5/ zatwierdza strukturę organizacyjną i kompetencyjną Banku,
- 6/ sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym, ocenia jego adekwatność i skuteczność,
- 7/ nadzoruje realizację założeń Strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 8/ nadzoruje zgodność Strategii zarządzania ryzykiem kredytowym ze strategią działania Banku i planem finansowym,
- 9/ nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych i polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 10/ przyjmuje cykliczne raporty o poziomie ryzyka kredytowego, wykorzystaniu limitów wewnętrznych, jakości i skuteczności procesów kredytowych, wynikach testów warunków skrajnych ryzyka kredytowego, wynikach kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka kredytowego,
- 11/ przyjmuje sprawozdania Zarządu zawierające informacje o realizacji polityk zarządzania ryzykiem kredytowym.

2) Zarząd Banku:

- 1/ opracowuje i wdraża strategię zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 2/ opracowuje i wdraża polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych i politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 3/ wdraża system zarządzania ryzykiem kredytowym i organizuje proces zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ustala strukturę organizacyjną i podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym oraz zasady współpracy jednostek i komórek organizacyjnych,
- 4/ zapewnia monitorowanie, raportowanie i kontrolę ryzyka kredytowego, ustala zakres i częstotliwość monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego,
- 5/ wprowadza limity ograniczające ryzyko kredytowe, ustala zasady monitorowania wykorzystania limitów ryzyka kredytowego,
- 6/ ustala zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego oraz częstotliwość ich wykonywania,
- 7/ zapewnia skuteczność systemu kontroli wewnętrznej,
- 8/ wprowadza maksymalne poziomy wskaźników Dtl i LtV transakcji

- kredytowych oraz wymagany wkład własny,
- 9/ ocenia realizację polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych i polityki ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 - 10/ przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację o poziomie ryzyka kredytowego, stopniu wykorzystania limitów oraz o wynikach oceny realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami:
- 1/ opiniuje projekty strategii i polityk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - 2/ opiniuje procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka kredytowego, w tym rozwiązania organizacyjne, podział obowiązków, stosowane metody,
 - 3/ opiniuje rodzaje i poziom limitów ryzyka kredytowego,
 - 4/ opiniuje metody wyznaczania limitów ograniczających ryzyko kredytowe oraz zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego,
 - 5/ opiniuje działania zarządcze w obszarze ryzyka kredytowego.
- 4) Komitet Kredytowy Banku:
- 1/ opiniuje transakcje kredytowe przekazywane następnie do decyzji Zarządu,
 - 2/ opiniuje transakcje z osobami wewnętrznymi,
 - 3/ opiniuje propozycje klasyfikacji klientów, tworzenia rezerw celowych oraz strategię postępowania z klientami.
- 5) Departament Analizy Ryzyka Kredytowego:
- 1/ opracowuje metodologie oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i oceny ryzyka transakcji kredytowych,
 - 2/ opracowuje instrukcje kredytowania, zabezpieczania i monitoringu należności kredytowych oraz zasady podejmowania decyzji kredytowych,
 - 3/ opracowuje regulacje w zakresie klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz zasady tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących wartość należności kredytowych,
 - 4/ ocenia i opiniuje transakcje kredytowe, weryfikuje zdolność kredytową klientów, przedstawia propozycje klasyfikacji kredytów, monitoruje sytuację ekonomiczno – finansową kredytobiorców i zabezpieczenia kredytów,
 - 5/ weryfikuje wartość zabezpieczeń kredytów, monitoruje wartość zabezpieczeń w okresie kredytowania, monitoruje poziom LtV transakcji,
 - 6/ kontroluje przestrzeganie obowiązujących uregulowań w zakresie poziomu Dtl, LtV, wkładu własnego, limitów produktowych.
- 6) Departament Zarządzania Ryzykami:
- 1/ opracowuje projekty strategii, polityk i instrukcji dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem ekspozycji detalicznych i ryzykiem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 - 2/ projektuje limity ograniczające ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań,
 - 3/ projektuje zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka

- kredytowego,
- 4/ przeprowadza testy warunków skrajnych,
 - 5/ monitoruje ryzyko portfela kredytowego, w tym wykorzystanie limitów, dokonuje pomiarów ryzyka kredytowego, w tym ryzyka ekspozycji detalicznych i ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 - 6/ raportuje w zakresie ryzyka kredytowego, w tym w zakresie ryzyka ekspozycji detalicznych i ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 - 7/ sporządza analizy będące podstawą ustalania i weryfikacji limitów.
- 7) Departament Kontroli Wewnętrznej i Audytu:
- 1/ kontroluje i ocenia działanie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - 2/ kontroluje przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - 3/ formułuje wnioski dotyczące poprawienia lub usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.
- 8) Departament Kredytów oraz Departament Rachunków i Operacji Bankowych:
- 1/ identyfikują ryzyka kredytobiorców, których ekspozycje są przez nich administrowane,
 - 2/ przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem kredytowym ustalonych w regulacjach Banku.
- 9) Departament Windykacji:
- 1/ administruje i zarządza ryzykiem kredytów windykowanych i restrukturyzowanych,
 - 2/ prowadzi działania restrukturyzacyjne i windykacyjne w odniesieniu do wierzytelności trudnych,
 - 3/ raportuje wyniki procesu dochodzenia roszczeń Banku.
- 10) Pozostali pracownicy Banku: przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych strategii, polityk, instrukcji, regulaminów i metodyk, uczestniczą w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko kredytowe oraz raportowaniu tych zdarzeń.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego i wyodrębnionych subportfeli. Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy Bank prowadzi poprzez:

- 1) ocenę zdolności kredytowej dostosowaną do profilu ryzyka kredytobiorcy,
- 2) politykę prawnych zabezpieczeń kredytów,
- 3) procedury opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych,
- 4) bieżący monitoring kredytowy wszystkich ekspozycji i ich zabezpieczeń,
- 5) przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych,
- 6) szczególny nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- 7) restrukturyzację kredytów zagrożonych,
- 8) czynności windykacyjne,
- 9) kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje:

- 1) dywersyfikację ryzyka kredytowego zapewnianą przez limity koncentracji zaangażowań,
- 2) przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 3) monitorowanie zmian profilu ryzyka kredytowego Banku,
- 4) monitorowanie ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 5) monitorowanie jakości portfela w przekrojach produktowych, branżowych, regionalnych,
- 6) monitorowanie koncentracji zabezpieczeń kredytów,
- 7) monitorowanie adekwatności rezerw na należności zagrożone,
- 8) monitorowanie ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- 9) monitorowanie migracji ekspozycji pomiędzy kategoriami ryzyka,
- 10) monitorowanie kredytów udzielanych podmiotom i osobom, o których mowa w art. 79 ustawy Prawo bankowe.

Raportowanie o ryzyku kredytowym obejmuje:

- 1) kwartalny raport o działalności kredytowej i realizacji planów sprzedażowych,
- 2) kwartalny raport o wynikach przeglądu kredytów wykonanego na podstawie analizy sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorców,
- 3) półroczną informację o podjętych decyzjach kredytowych,
- 4) kwartalną informację o portfelu kredytów restrukturyzowanych,
- 5) roczny raport z monitoringu poziomu zabezpieczeń ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 6) miesięczny raport o ryzyku portfela dłużnych instrumentów finansowych i wykorzystaniu limitów zaangażowania w dłużne instrumenty finansowe,
- 7) miesięczny raport o dużych zaangażowaniach i wykorzystaniu limitów koncentracji,
- 8) kwartalny raport analiza ryzyka portfela kredytowego,
- 9) kwartalny raport analiza ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 10) kwartalny raport analiza ryzyka produktów kredytowych,
- 11) kwartalny raport analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 12) kwartalny raport analiza ryzyka ekspozycji detalicznych,
- 13) roczny raport analiza rynku nieruchomości,
- 14) roczny raport o ryzyku rezydualnym,
- 15) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 16) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka ekspozycji detalicznych,
- 17) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Na podstawie analiz i raportów o poziomie ryzyka kredytowego Zarząd Banku podejmuje stosowne działania zarządcze.

Ryzyko rezydualne

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, stanowiące ochronę kredytową rzeczywistą oraz nierzeczywistą, w tym w szczególności:

- 1) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- 2) gwarancje udzielone przez bank BGK S.A.,
- 3) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
- 4) inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2008 r. Nr 235, poz.1589 ze zmianami).

Stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego wiąże się z ryzykiem rezydualnym, które powstaje wskutek niższej niż zakładana efektywności zabezpieczenia spłaty kredytu. Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym jest zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego i ograniczenie ryzyka związanego z przyjmowaniem zabezpieczeń kredytowych. W zarządzaniu ryzykiem rezydualnym uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza Banku – sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Banku, w tym ryzykiem rezydualnym;
- 2) Zarząd Banku – odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykami, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym oraz wprowadzanie, jeśli to konieczne, niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu;
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami – opiniuje projekty strategii i polityk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, obejmujące ryzyko rezydualne oraz procedury pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka;
- 4) Komitet Kredytowy Banku – opiniuje transakcje kredytowe, w tym przyjmowane zabezpieczenia;
- 5) Departament Analizy Ryzyka Kredytowego – analizuje i ocenia ryzyko poszczególnych transakcji kredytowych, w tym ryzyko związane z przyjmowanymi zabezpieczeniami;
- 6) Departament Windykacji – opiniuje regulacje wewnętrzne Banku związane z zabezpieczeniem wierzytelności Banku, uwzględniając wartość zabezpieczenia możliwą do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, ograniczenia prawne, ekonomiczne oraz inne mogące wpłynąć na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia, raportuje o efektach działań windykacyjnych, dostarcza dane do analizy ryzyka rezydualnego;
- 7) Departament Zarządzania Ryzykami – monitoruje poziom ryzyka rezydualnego na podstawie informacji dostarczanych przez Departament Windykacji i Departament Analizy Ryzyka Kredytowego;
- 8) kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych – wykonują kontrole funkcjonalne i sprawują nadzór nad monitoringiem zabezpieczeń wierzytelności;
- 9) pracownicy Banku – przestrzegają procedur wewnętrznych Banku związanych

z ustanawianiem i monitorowaniem zabezpieczeń.

W 2015 r. Bank pomniejszał kredytowy wymóg kapitałowy z tytułu zdeponowanych w Banku środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie spłaty kredytu oraz gwarancji BGK S.A. Bank nie stosuje w toku normalnej działalności operacyjnej saldowania pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz kredytowych instrumentów pochodnych. Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości w całym okresie kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych. W trakcie kredytowania zabezpieczenia podlegają przeglądowi a ich wartość jest cyklicznie monitorowana.

Do kalkulacji wartości zabezpieczeń rzeczowych przyjmuje się zweryfikowaną przez Bank wartość z wyceny z zastosowaniem wskaźnika korygującego. W przypadku zabezpieczeń osobistych badana jest sytuacja ekonomiczno-finansowa wystawcy zabezpieczenia. Ponadto, oceniana jest realność i płynność zabezpieczenia oraz jego korelacja z sytuacją ekonomiczno-finansową dłużnika. W okresie trwania transakcji kredytowej prawne zabezpieczenia są okresowo monitorowane przez Bank.

Częstotliwość monitorowania zabezpieczenia uzależniona jest od rodzaju zabezpieczenia.

Badanie ryzyka rezydualnego odbywa się:

- raz w roku – jeżeli poziom ryzyka rezydualnego uznaje się za umiarkowany;
- raz na pół roku – jeżeli poziom ryzyka rezydualnego uznaje się za istotny.

Ryzyko koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i na poziomie całego portfela aktywów. Bezwzględnie przestrzegane są limity zaangażowań określone w art. 395 CRR (duże zaangażowanie). Bank nie przekracza również progów określonych w art. 89 CRR (pakiety akcji poza sektorem finansowym) oraz w art. 43 i 46 CRR (inwestycje w podmiotach sektora finansowego). W celu wyeliminowania ryzyka przekroczenia wartości ustalonych w regulacjach nadzorczych zostały przyjęte niższe limity wewnętrzne, których wykorzystanie może odpowiednio wcześniej sygnalizować ryzyko związane z wysokim zaangażowaniem. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do produktów, branż, regionów i zabezpieczeń. System limitów wewnętrznych obejmuje również koncentrację zaangażowań z tytułu ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu ekspozycji detalicznych. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania określone w procedurach bankowych w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Celem zarządzania limitami koncentracji jest ograniczanie nadmiernej ekspozycji na ryzyko jednego klienta bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie oraz umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego. Ryzyko koncentracji zaangażowań jest monitorowane i raportowane w cyklach miesięcznych w zakresie

limitów i progów określonych w CRR oraz nie rzadziej niż kwartalnie w zakresie pozostałych limitów (wewnętrznych) Banku.

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne polega na możliwości wystąpienia straty wynikającej z zawodności procesów wewnętrznych, ludzi, systemów, zdarzeń zewnętrznych, obejmująca również ryzyko prawne rozumiane jako ryzyko wiążące się z możliwością poniesienia strat w następstwie prowadzenia przez Bank działalności wykraczającej poza ramy odpowiednich przepisów prawnych i obejmuje trudności z egzekucją warunków zawartych umów i porozumień. Ryzyko operacyjne generuje możliwość utraty reputacji na skutek wystąpienia zdarzeń ryzyka operacyjnego. Ryzyko operacyjne występuje w ścisłym związku z ryzykiem braku zgodności. System zarządzania ryzykiem operacyjnym został opracowany i funkcjonuje w oparciu o zapisy zawarte w:

- Uchwale KNF nr 258/2011;
- Rekomendacji M;
- Rekomendacji D.

Podstawy funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wyznacza Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie, w której określono cele, założenia, proces, strukturę i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym. Szczegółowe zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym zostały określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie. Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Do podstawowych zadań poszczególnych organów i komórek organizacyjnych Banku w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym należą:

- 1) Rada Nadzorcza – akceptuje strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz działając w zakresie swoich kompetencji ocenia jej realizację i w razie konieczności zleca poddanie jej rewizji, powinna zapewnić że Zarząd Banku posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym również weryfikować jego kompetencje w tym zakresie.
- 2) Zarząd Banku – odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym, za zorganizowanie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w tym- jeśli to konieczne- wprowadzenie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego procesu, zapewnia odpowiednie warunki organizacyjne i techniczne oraz zasoby odpowiadające bieżącym i przyszłym wymaganiom Banku.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami – opiniuje metody redukcji ryzyka lub działania zabezpieczające, plany awaryjne i plany ciągłości działania, limity ograniczające ryzyko, kluczowe wskaźniki ryzyka KRI, zidentyfikowane procesy krytyczne.
- 4) Departament Zarządzania Ryzykami – odpowiada za identyfikację, pomiar i ocenę zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym, sporządzanie informacji zarządczej z obszaru ryzyka operacyjnego, opracowanie i weryfikację regulaminów, instrukcji

i innych procedur związanych z ryzykiem operacyjnym, opracowanie we współpracy z odpowiednimi komórkami metod redukcji ryzyka lub działań zabezpieczających.

- 5) Departament Kontroli Wewnętrznej i Audytu – dostarcza niezależnej, obiektywnej oceny efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości procesów bankowych poprzez regularny przegląd całościowy systemów zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 6) Komórki organizacyjne Banku – przestrzegają obowiązujących w Banku regulacji, w tym dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, ewidencjonują zdarzenia ryzyka operacyjnego w rejestrze.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar i ocenę, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne w Banku jest identyfikowane z uwzględnieniem czynników wewnętrznych i zewnętrznych w oparciu o:

- rejestr zdarzeń wewnętrznych;
- rejestr zdarzeń zewnętrznych;
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego;
- jednorazowe przeglądy ryzyka dotyczące nowych produktów, procesów i systemów.

Ocenę ryzyka prowadzi się z uwzględnieniem zagrożeń odnoszących się do poszczególnych kategorii i rodzajów zagrożeń, spodziewanego prawdopodobieństwa ich wystąpienia i wpływu (istotności) na działalność (wynik finansowy Banku). Do oceny ryzyka Bank wykorzystuje mierniki ilościowe i jakościowe oraz analizy zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Ocenę ryzyka procesów realizowanych w Banku dokonuje się z wykorzystaniem kart samooceny oraz arkuszy oceny ryzyka procesów. Bank monitoruje ryzyko w przebiegu wszystkich kluczowych procesów. Monitorowanie ryzyka operacyjnego w Banku dokonuje się poprzez analizę:

- zdarzeń ryzyka operacyjnego;
- kształtowania się wartości wskaźników KRI;
- stopnia wykorzystania limitów strat;
- wyników samooceny ryzyka.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informacje kwartalne oraz informację roczną przedkładane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku. Informacje te zawierają między innymi:

- 1) analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem strat istotnych,
- 2) analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI),
- 3) analizę zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 4) wyniki oceny ryzyka procesów,
- 5) informację o naruszeniach bezpieczeństwa systemów informatycznych,
- 6) proponowane działania zabezpieczające i redukujące poziom ryzyka.

Do głównych metod ograniczania ryzyka operacyjnego (oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka) stosowanych przez Bank należą:

- 1) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- 2) zabezpieczenia fizyczne,
- 3) zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia),
- 4) przenoszenie odpowiedzialności poprzez zlecenie pewnych czynności wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym (outsourcing).

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych, w terminie ich wymagalności, bez ponoszenia nie akceptowanych kosztów. Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów banków (deponenci i kredytobiorcy). Podstawę zarządzania ryzykiem płynności stanowią wewnętrzne regulacje Banku, w szczególności strategia i polityka zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, opracowane z uwzględnieniem kluczowych zagadnień zawartych w przepisach prawnych oraz w rekomendacjach nadzoru bankowego.

Cele strategiczne zarządzania ryzykiem płynności są następujące:

- 1) utrzymanie płynności na optymalnym poziomie zapewniającym zarówno bezpieczeństwo działania jak i minimalizację kosztów,
- 2) utrzymywanie wysokiej stabilności bazy depozytowej i ograniczanie koncentracji bazy depozytowej,
- 3) zapewnienie stabilnego finansowania długoterminowych aktywów po koszcie umożliwiającym realizację odpowiedniej marży,
- 4) poprawa jakości portfela kredytowego i przewidywalności spłat, w szczególności dużych ekspozycji,
- 5) utrzymanie wskaźników płynnościowych na poziomie wymaganym przez regulacje nadzorcze, zarówno krajowe jak i europejskie,
- 6) doskonalenie metod pomiaru i zarządzania ryzykiem płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza:
 - zatwierdza strategię i politykę zarządzania ryzykiem płynności,
 - zatwierdza apetyt na ryzyko i tolerancję ryzyka płynności,
 - zatwierdza strukturę organizacyjną zapewniającą efektywność procesu zarządzania ryzykiem płynności,
 - zatwierdza plany awaryjne utrzymania płynności,
 - zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych,
 - sprawuje nadzór nad realizacją strategii i polityki zarządzania ryzykiem płynności,
 - sprawuje nadzór nad zgodnością strategii i polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ze Strategią i planem finansowym Banku,

- sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem płynności oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu,
 - przyjmuje raporty w zakresie ryzyka płynności.
- 2) Zarząd Banku:
- odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem płynności oraz monitorowanie efektywności jego działania, w tym wskazanie osób i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych elementów systemu zarządzania płynnością,
 - odpowiada za wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem płynności,
 - odpowiada za realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności,
 - odpowiada za system informacji zarządczej i politykę informacyjną,
 - odpowiada za raportowanie Radzie nadzorczej Banku w zakresie ryzyka płynności.
 - opracowuje politykę zarządzania ryzykiem płynności, w tym procedury dotyczące pomiaru i monitorowania płynności Banku,
 - opracowuje plany awaryjne utrzymania płynności finansowej,
 - wprowadza limity ograniczające ryzyko płynności,
 - wprowadza strukturę organizacyjną zapewniającą efektywność procesu zarządzania ryzykiem płynności.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami opiniuje:
- projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem płynności,
 - procedury regulujące proces zarządzania ryzykiem płynności,
 - procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka płynności,
 - propozycje limitów ograniczających ryzyko płynności,
 - zasady wykonywania testów warunków skrajnych,
 - raporty i analizy dotyczące ryzyka płynności,
 - wydaje zalecenia w zakresie niezastrzeżonym dla Zarządu Banku.
- 4) Departament Zarządzania Ryzykami:
- projektuje strategię i politykę zarządzania ryzykiem płynności,
 - projektuje procedury zarządzania ryzykiem płynności, w tym zasady jego pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli,
 - przedstawia propozycje norm ostrożnościowych ograniczających ekspozycję Banku na ryzyko płynności,
 - projektuje i aktualizuje plan awaryjny utrzymania płynności finansowej Banku,
 - projektuje zasady wykonywania testów warunków skrajnych,
 - monitoruje i analizuje narażenie Banku na ryzyko płynności oraz kontroluje przestrzeganie obowiązujących limitów,
 - analizuje profil ryzyka Banku w zakresie ryzyka płynności,
 - sporządza raporty dla kierownictwa Banku i Rady Nadzorczej, dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko płynności,
 - formułuje wnioski i rekomendacje dotyczące zarządzania ryzykiem płynności.

- 5) Główny Księgowy Banku reguluje płynność natychmiastową i bieżącą, w tym:
 - zapewnia odpowiedni poziom gotówki i środków na rachunku bieżącym w banku zrzeszającym,
 - wnioskuję o zakładanie krótkoterminowych lokat w banku zrzeszającym,
 - planuje i zarządza wydatkami związanymi z obsługą klientów, kosztami działania, udzieleniami kredytów,
 - gospodaruje środkami na rachunku rezerwy obowiązkowej,
 - monitoruje przepływy pieniężne związane z zakładaniem/likwidacją lokat w banku zrzeszającym oraz kupnem i sprzedażą dłużnych instrumentów finansowych.
- 6) Główny Ekonomista Banku reguluje płynność krótko, średnio i długookresową, w tym:
 - wnioskuję o zakładanie lokat w banku zrzeszającym,
 - lokuje środki w ramach ustalonych limitów inwestycyjnych,
 - opracowuje politykę inwestycyjną w zakresie instrumentów rynku pieniężnego i finansowego,
 - planuje inwestycje długoterminowe,
 - tworzy strategię działania w przypadku zagrożenia utraty płynności.
- 7) Departament Księgowości
 - prowadzi obsługę i monitoring rachunku bieżącego, rachunku rezerwy obowiązkowej oraz rachunków depozytowych papierów wartościowych,
 - zakłada lokaty w banku zrzeszającym,
 - realizuje zlecenia zakupu/sprzedaży dłużnych instrumentów finansowych,
 - prowadzi ewidencję transakcji lokacyjnych i inwestycyjnych,
 - aktualizuje wartość dłużnych instrumentów finansowych na podstawie wyceny rynkowej,
 - sprawdza poprawność operacji księgowych związanych z lokowaniem środków.
- 8) Departament Rachunków i Operacji Bankowych / Departament Kredytów:
 - projektuje/aktualizuje politykę kredytową i depozytową,
 - opracowuje/modyfikuje ofertę w zakresie produktów kredytowych i depozytowych,
 - realizuje cele i zadania wynikające ze Strategii Rozwoju Banku i planu finansowego w zakresie kredytów i depozytów.
- 9) Departament Kontroli Wewnętrznej i Audytu:
 - opiniuje procedury zarządzania ryzykiem płynności,
 - sprawdza skuteczność zarządzania ryzykiem płynności,
 - przeprowadza czynności kontrolne w komórkach organizacyjnych Banku, w celu dokonania oceny zgodności ich działania z obowiązującymi regulacjami płynnościowymi,
 - dokonuje niezależnej weryfikacji metodyki pomiaru ryzyka płynności,
 - dokonuje oceny zgodności procesu zarządzania ryzykiem płynności z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

- 10) Departament Sprawozdawczości i Informatyki wykonuje obowiązki wynikające ze sprawozdawczości obowiązkowej Banku w zakresie płynności, w tym dotyczące spełniania norm płynności.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w banku zrzeszającym, w celu efektywnego wykorzystania dostępnych środków,
- zarządzanie środkami na rachunku rezerwy obowiązkowej i utrzymywanie rezerwy na wymaganym poziomie,
- przestrzeganie limitów gotówki w kasach Banku,
- wyliczanie nadzorczych miar płynności w każdym dniu roboczym,
- wyliczanie spełniania wymogu pokrycia płynności, o którym mowa w art. 412 CRR,
- analizę urealnionej luki płynności,
- monitorowanie wykorzystania limitów płynności,
- monitorowanie zrywalności i odnawialności depozytów terminowych,
- analizę stabilności bazy depozytowej,
- limitowanie i monitorowanie koncentracji bazy depozytowej,
- wykonywanie symulacji scenariuszy awaryjnych związanych z ryzykiem płynności,
- przeprowadzanie stres testów ryzyka płynności,
- analizę płynności długoterminowej,
- kalkulację kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka płynności.

Bank posiada procedury wewnętrzne na wypadek wystąpienia zagrożenia płynności, obejmujące m.in.: monitoring kształtowania się czynników uznanych za oznaki zagrożenia płynności, scenariuszowe analizy zdolności do zaspokojenia zapotrzebowania na środki płynne w przypadku kryzysu płynności w Banku, jak również w sektorze bankowym, kalkulacje wskaźników pomocniczych płynności, pozwalające na ocenę istotnych z punktu widzenia płynności relacji pomiędzy poszczególnymi pozycjami bilansowymi. Funkcjonujący w Banku system zarządzania płynnością zapewnia codzienny monitoring ekspozycji na ryzyko płynności. Dzielne raporty obrazujące bieżącą sytuację płynnościową Banku przekazywane są Prezesowi Zarządu i merytorycznym komórkom Banku. Nie rzadziej niż raz w miesiącu, informacje, raporty i wnioski dotyczące ryzyka płynności, są przedmiotem obrad Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Ryzykami. Nie rzadziej niż raz do roku sporządzana jest analiza długoterminowej płynności Banku. Raporty dotyczące płynności są cyklicznie prezentowane Radzie Nadzorczej Banku. Obowiązujący w Banku system limitów, obejmuje wszystkie istotne obszary występowania ryzyka płynności. Ewentualne przekroczenie limitu jest raportowane odpowiednim organom Banku. W celu zapewnienia bezpiecznego poziomu płynności Bank utrzymuje odpowiedni zasób aktywów płynnych a dodatkowo poprzez przyznany limit w banku zrzeszającym ma dostęp do odnawialnych źródeł finansowania w postaci lokat płynnościowych. W 2015 r. Bank przystąpił do systemu ochrony zrzeszenia BPS, którego fundusze pomocowe i mechanizmy kontrolne stanowią dodatkową gwarancję wypłacalności Banku.

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko poniesienia przez Bank straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych w wyniku zmiany cen rynkowych, w szczególności stóp procentowych i kursów wymiany walut. Ze względu na brak portfela handlowego Bank identyfikuje ryzyko rynkowe wyłącznie w portfelu bankowym. Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku jest ograniczanie negatywnego wpływu zmian parametrów rynkowych na wynik finansowy Banku i kapitał oraz utrzymanie konkurencyjności oferty Banku dla klientów. Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem rynkowym są następujące:

- 1) realizacja strategii Banku zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku,
- 2) utrzymanie zmienności wyniku finansowego na poziomie umożliwiającym realizację planu finansowego,
- 3) utrzymanie stabilnego poziomu funduszy własnych,
- 4) utrzymanie niezagrożonej płynności,
- 5) umacnianie pozycji Banku na lokalnym rynku poprzez odpowiednią politykę cenową i produktową,
- 6) utrzymanie alokacji kapitału na ryzyko rynkowe na poziomie przyjętym w Polityce kapitałowej Banku.

Cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem rynkowym są realizowane przez:

- monitoring otoczenia rynkowego i ocenę jego wpływu na poziom ryzyka rynkowego w Banku,
- szybką i adekwatną reakcję na zmiany w otoczeniu Banku, w tym głównie zmiany stóp procentowych,
- ograniczanie luk aktywów / pasywów w poszczególnych przedziałach przeszacowania stóp procentowych,
- ograniczanie udziału produktów indeksowanych do stawek rynku międzybankowego oraz produktów ze stałym oprocentowaniem,
- utrzymywanie ekspozycji na ryzyko rynkowe w ramach przyjętych limitów stopy procentowej i walut,
- analizę wpływu nowych produktów na poziom ryzyka rynkowego,
- uwzględnianie ryzyka rynkowego przy konstruowaniu planów finansowych,
- korzystanie ze wsparcia banku zrzeszającego w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym.

Operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się na podstawie instrukcji i regulaminów wprowadzanych przez Zarząd Banku, ustalających zasady:

- 1) akceptacji ryzyka i zawierania transakcji,
- 2) identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka,
- 3) raportowania ryzyka, przestrzegania limitów, wykonywania testów warunków skrajnych,
- 4) stosowania narzędzi i technik pomiaru ryzyka,
- 5) ustalania limitów ryzyka,
- 6) wprowadzania nowych produktów,
- 7) wykonywania kontroli wewnętrznej,
- 8) wykonywania przeglądów i weryfikacji procedur.

Podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym uwzględnia w szczególności wymóg rozdzielenia funkcji podejmowania ryzyka i funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka. Poszczególne organy i komórki organizacyjne Banku realizują następujące zadania:

1) Rada Nadzorcza:

- zatwierdza strategię i politykę zarządzania ryzykiem rynkowym,
- określa apetyt na ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej,
- zatwierdza strategiczne limity ekspozycji na ryzyko rynkowe,
- zatwierdza założenia testów warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
- nadzoruje zgodność strategii i polityki w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym ze strategią i planem finansowym Banku,
- monitoruje realizację strategii i polityki zarządzania ryzykiem rynkowym,
- nadzoruje wprowadzenie w Banku systemu zarządzania ryzykiem rynkowym,
- ocenia adekwatność i skuteczność procesu zarządzania ryzykiem rynkowym,
- przyjmuje cykliczne raporty o poziomie ryzyka rynkowego oraz o wynikach przeglądów regulacji i procedur zarządzania ryzykiem rynkowym.

2) Zarząd Banku:

- opracowuje i wdraża strategię i politykę zarządzania ryzykiem rynkowym,
- wprowadza procedury identyfikacji, pomiaru, limitowania, kontroli i raportowania ryzyka rynkowego,
- organizuje proces zarządzania ryzykiem rynkowym,
- nadzoruje wykonywanie zadań w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym przez poszczególne komórki Banku,
- wprowadza limity ograniczające ekspozycję na ryzyko rynkowe,
- monitoruje realizację przyjętych zasad zarządzania ryzykiem rynkowym,
- monitoruje realizację planów finansowych i budżetów,
- podejmuje decyzje w sprawie działań zarządczych w zakresie ryzyka rynkowego,
- przedstawia Radzie Nadzorczej Banku cykliczne raporty o poziomie ryzyka rynkowego oraz o wynikach przeglądów regulacji i procedur zarządzania ryzykiem rynkowym,
- zarządza oprocentowaniem produktów znajdujących się w ofercie Banku.

3) Komitet Zarządzania Ryzykami:

- opiniuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem rynkowym,
- opiniuje procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka rynkowego,
- opiniuje propozycje limitów ograniczających ryzyko rynkowe,
- opiniuje założenia testów warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
- przyjmuje raporty o ekspozycji Banku na ryzyko rynkowe, w tym wykorzystaniu limitów ryzyka i wynikach testów warunków skrajnych,
- opiniuje i rekomenduje działania zarządcze w zakresie ryzyka rynkowego.

4) Główny Księgowy Banku:

- odpowiada za odpowiedni stan gotówki w walutach,
 - monitoruje stan środków na rachunkach walutowych w banku zrzeszającym,
 - odpowiada za zakładanie krótkoterminowych lokat w walutach w banku zrzeszającym,
 - zapewnia rozliczanie zleceń klientów w walutach,
 - przestrzega limitów pozycji w walutach.
- 5) Główny Ekonomista Banku:
- projektuje politykę inwestycyjną Banku,
 - inwestuje w obligacje w ramach ustalonych limitów zaangażowania,
 - monitoruje sytuację na rynku pieniężnym i finansowym,
 - monitoruje sytuację na rynku walutowym,
 - prognozuje poziom stóp procentowych.
- 6) Departament Zarządzania Ryzykami:
- projektuje strategię i politykę zarządzania ryzykiem rynkowym,
 - projektuje zasady pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka rynkowego,
 - projektuje limity ograniczające ekspozycję na ryzyko rynkowe,
 - wykonuje obowiązki w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka rynkowego,
 - monitoruje wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko rynkowe,
 - wykonuje testy warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
 - wykonuje symulacje zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz wpływ tych zmian na wynik finansowy i kapitał Banku,
 - raportuje kierownictwu Banku o poziomie ryzyka rynkowego,
 - wykonuje przeglądy regulacji w zakresie ryzyka rynkowego.
- 7) Departament Sprawozdawczości i Informatyki:
- przygotowuje projekt strategii Banku,
 - przygotowuje projekt planu finansowego i kapitałowego Banku,
 - monitoruje i ocenia realizację strategii Banku i planu finansowego,
 - opracowuje metodyki i dokonuje oceny efektywności działalności Banku oraz rentowności produktów / grup klientów Banku,
 - sporządza obowiązkowe sprawozdania w zakresie pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz pozycji walutowej Banku.
- 8) Departament Rachunków i Operacji Bankowych / Departament Kredytów
- opracowują ofertę depozytowo-kredytową Banku,
 - realizują cele i zadania wynikające ze strategii i polityki sprzedażowej oraz z założeń planu finansowego Banku,
 - opracowują, modyfikują i monitorują funkcjonowanie produktów bankowych pod kątem rentowności i ryzyka rynkowego,
 - wnioskuje o ustalenie lub zmianę oprocentowania produktów depozytowych i kredytowych.
- 9) Departament Kontroli Wewnętrznej i Audytu:

- kontroluje działania komórek organizacyjnych Banku pod kątem zgodności z wewnętrznymi regulacjami,
- przeprowadza kontrole metodyki i procesu zarządzania ryzykiem rynkowym,
- ocenia zgodność procesu zarządzania ryzykiem rynkowym z przepisami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

10) Wszystkie komórki organizacyjne Banku zarządzają ryzykiem w zakresie wynikającym z ich zadań i kompetencji oraz wykonują kontrole funkcjonalne zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.

Ekspozycja Banku na ryzyko rynkowe jest monitorowana:

- codziennie – w zakresie pozycji walutowej,
- miesięcznie – w zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka portfela dłużnych instrumentów finansowych,
- kwartalnie – w zakresie ryzyka walutowego.

Odbiorcami raportów sporządzanych w cyklach miesięcznych i kwartalnych są Zarząd i Rada Nadzorcza Banku oraz pozostałe komórki Banku uczestniczące w zarządzaniu ryzykiem rynkowym.

Ryzyko rynkowe. Obszar ryzyka stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp na rynku. Pomiar ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej obejmuje cztery podstawowe kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko terminów przeszacowania (ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania) – stanowiące zagrożenie dla przychodów Banku w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji wrażliwych, powodującej zmiany w wyniku odsetkowym,
- 2) ryzyko bazowe – będące konsekwencją niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- 3) ryzyko krzywej dochodowości – polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszonymi do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- 4) ryzyko opcji klienta – wynikające z wpisanych w produkty bankowe praw klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych; produkty zawierające opcje klienta typowe są dla działalności w portfelu bankowym i w odniesieniu do kredytów dają klientowi prawo spłaty należności przed terminem umownym, a w przypadku depozytów pozwalają wycofać środki w dowolnym momencie; opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla klienta, a nie jest korzystne dla Banku.

Pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej dokonuje się metodą luki, w oparciu o zestawienia niedopasowania oprocentowanych pozycji bilansowych i pozabilansowych według terminów ich przeszacowania / płatności oraz w podziale na poszczególne stawki bazowe. Pomiar ryzyka obejmuje także symulacje wpływu zmian poziomu stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku, w tym testy

warunków skrajnych poszczególnych kategorii ryzyka stopy procentowej oraz wyliczenie wpływu zmian stopy procentowej na wycenę portfela obligacji. Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej jest ograniczana przez system limitów, w tym limity strat z tytułu poszczególnych ryzyk stopy procentowej, limity pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz limity ograniczające ryzyko portfela obligacji. Pomiar ekspozycji na ryzyko stopy procentowej, w tym wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko jest wykonywany co miesiąc.

Ryzyko rynkowe. Obszar ryzyka walutowego

Ryzyko walutowe to ryzyko negatywnego wpływu zmian kursów walutowych na sytuację finansową Banku, w tym jego wynik finansowy i fundusze własne. Ryzyko walutowe wynika z utrzymywania przez Bank otwartych pozycji w walutach obcych i powstaje w związku z prowadzeniem przez Bank działalności polegającej na zaciąganiu zobowiązań w walutach obcych, kupnie i sprzedaży walut oraz lokowaniu środków na rachunkach walutowych w banku zrzeczającym. Bank podejmuje ryzyko walutowe w celu zwiększenia atrakcyjności oferty depozytowo rozliczeniowej Banku oraz zwiększenia przychodów prowizyjnych, przy jednoczesnym utrzymaniu ekspozycji na ryzyko walutowe na poziomie zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą. Podstawowymi narzędziami ograniczania ryzyka kursowego, rozumianego jako ryzyko poniesienia straty z tytułu posiadania otwartej i niezabezpieczonej pozycji walutowej, na skutek niekorzystnego ruchu kursów walutowych, są:

- 1) równoważenie należności i zobowiązań w walutach obcych;
- 2) zakup/ sprzedaż walut obcych dokonywana w oparciu o zapotrzebowanie na walutę, z uwzględnieniem prognozowanych wpływów na rachunki walutowe i poleceń wypłaty za granicę przyjętych do realizacji w danym dniu;
- 3) obowiązujące dla poszczególnych walut obcych limity otwartej pozycji netto.

Ekspozycja Banku na ryzyko walutowe jest ograniczana przez limity, w tym limit pozycji netto w każdej walucie i limit całkowitej pozycji walutowej netto. Monitoring pozycji walutowej jest wykonywany codziennie, natomiast pomiar ekspozycji na ryzyko walutowe z zastosowaniem metody VaR, wykonuje się w okresach kwartalnych.

Ryzyko kapitałowe

Ryzyko kapitałowe jest związane z brakiem wystarczających funduszy na pokrycie nieoczekiwanych strat oraz z ograniczonych możliwości pozyskania dodatkowego kapitału w krótkim czasie. Ryzyko kapitałowe może wynikać z niewystarczającej wielkości funduszy, niewystarczających zysków, koncentracji funduszu udziałowego, koncentracji dużych pakietów udziałów, nadmiernego ryzyka działalności (skali i złożoności działania). Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem odpowiadają:

- 1) Rada Nadzorcza Banku – w zakresie sprawowania nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku oraz systemem kontroli wewnętrznej, w tym:
 - zatwierdzenie strategii działania, strategii zarządzania ryzykiem, polityki zarządzania kapitałem oraz nadzór nad ich realizacją,
 - zatwierdzenie struktury organizacyjnej zapewniającej efektywne zarządzanie ryzykiem i kapitałem oraz skuteczne działanie kontroli wewnętrznej,

- zatwierdzenie procedur wyliczania regulacyjnego wymogu kapitałowego i procesu szacowania kapitału wewnętrznego,
 - zatwierdzenie planu kapitałowego i kapitałowego planu awaryjnego,
 - zatwierdzenie limitów ryzyka kapitałowego i zasad wykonywania testów warunków skrajnych,
 - zatwierdzenie polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej,
 - zapoznanie się z informacją zarządczą w zakresie ryzyka kapitałowego i raportami pokontrolnymi audytu wewnętrznego.
- 2) Zarząd Banku – w zakresie wdrożenia efektywnego systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku oraz systemu kontroli wewnętrznej, w tym:
- realizowanie polityki kapitałowej i polityk zarządzania ryzykami,
 - wprowadzenie systemów identyfikacji, monitorowania i raportowania ryzyka oraz adekwatności kapitałowej,
 - wprowadzenie struktury organizacyjnej zapewniającej jasny podział zadań i odpowiedzialności w procesie zarządzania ryzykiem i kapitałem,
 - wdrożenie procesu szacowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego,
 - opracowanie planu kapitałowego i kapitałowego planu awaryjnego,
 - realizowanie polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej,
 - zapewnienie informacji zarządczej w zakresie ryzyka kapitałowego,
 - zapewnienie skutecznej kontroli wewnętrznej systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami – w zakresie bieżącego analizowania pozycji kapitałowej Banku oraz formułowanie propozycji i zaleceń w zakresie zarządzania ryzykiem i kapitałem oraz opiniowania procedur i trybu zarządzania ryzykiem i kapitałem,
- 4) Departament Sprawozdawczości i Informatyki – w zakresie wyliczania funduszy własnych, wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego, współczynników kapitałowych wymienionych w art. 92 ust. 1 CRR oraz sprawozdawczości obowiązkowej;
- 5) Departament Zarządzania Ryzykami – w zakresie monitorowania, analizy i raportowania poziomu adekwatności kapitałowej Banku, w tym przeprowadzania symulacji zapotrzebowania na kapitał, opracowywania i wdrażania procedur, metod i narzędzi zarządzania ryzykiem i kapitałem wewnętrznym,
- 6) Departament Kontroli Wewnętrznej i Audytu – w zakresie oceny skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku, oceny i jakości szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego.

W celu ograniczania ryzyka kapitałowego Bank:

- 1) opracowuje strategię kształtowania funduszy własnych,
- 2) określa preferowaną strukturę kapitału,
- 3) ustala politykę dywidendową,
- 4) ustala długoterminowe cele kapitałowe,
- 5) ustala sposób alokacji kapitału,
- 6) ustala limity kapitałowe,

- 7) przeprowadza regularne stres testy kapitałowe,
- 8) opracowuje kapitałowy plan awaryjny,
- 9) regularnie testuje kapitałowy plan awaryjny,
- 10) monitoruje i raportuje ryzyko kapitałowe.

Raportowanie ryzyka kapitałowego obejmuje:

- 1) miesięczną analizę adekwatności kapitałowej w ramach filaru I,
- 2) kwartalny raport o poziomie kapitału wewnętrznego,
- 3) kwartalna analizę wykorzystania limitów ograniczających ryzyko kapitałowe,
- 4) roczne stres testy adekwatności kapitałowej,
- 5) wyniki rocznego przeglądu ICAAP.

Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest zapewnienie wyniku finansowego na poziomie pozwalającym na rozwój działalności, utrzymanie konkurencyjności oraz podwyższanie funduszy własnych. Zarządzanie ryzykiem biznesowym ma zapewnić dywersyfikację przychodów oraz ograniczać wpływ pozostałych ryzyk na przyszły wynik finansowy. Minimalny poziom wyniku finansowego powinien pozwolić na odtwarzanie spadku wartości kapitałów spowodowanego procesami inflacyjnymi. Strategiczne zarządzanie ryzykiem biznesowym odbywa się poprzez:

- opracowanie wieloletniej strategii rozwoju Banku oraz jej cykliczna weryfikacja,
- kształtowanie polityk w kluczowych obszarach działania Banku.

Bieżące zarządzanie ryzykiem biznesowym odbywa się poprzez:

- kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
- wprowadzanie i modyfikację produktów oferowanych klientom.
- kształtowanie wysokości prowizji i opłat bankowych,
- kształtowanie poziomu kosztów działania.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym obejmuje także aspekty tego ryzyka wynikające ze zmienności i nieprzewidywalności otoczenia ekonomicznego (ryzyko makroekonomiczne) oraz ryzyka wynikającego z błędnych decyzji strategicznych (ryzyko strategiczne). Raportowanie w zakresie ryzyka biznesowego obejmuje:

- cykliczny monitoring realizacji Strategii Banku,
- miesięczną analizę wykonania planu finansowego,
- miesięczną informację o sytuacji finansowej Banku,
- cykliczne analizy konkurencyjności produktów na tle rynku.

Ryzyko braku zgodności

Organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności na poziomie strategicznym obejmuje działania Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku zmierzające do ustanowienia norm, polityk, przepisów wewnętrznych Banku, a także ustanowienie i monitorowanie skuteczności działania Komórki ds. zarządzania ryzykiem braku

zgodności, oraz innych komórek i jednostek organizacyjnych Banku, których zadaniem jest działanie na rzecz legalności, zgodności, przejrzystości i wiarygodności

Na proces zarządzania ryzykiem braku zgodności składają się następujące elementy :

- 1) realizacja zaleceń otrzymanych od organów nadzorczych
- 2) identyfikacja i ocena ryzyka oraz szacowanie poziomu ryzyka ,
- 3) rejestrowanie,
- 4) limitowanie,
- 5) monitorowanie,
- 6) ograniczenie,
- 7) raportowanie.

Funkcje do spraw zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku pełnią:

- 1) Bank Zrzeszający w zakresie informowania o zmianach przepisów zewnętrznych, występowania w imieniu banków spółdzielczych o interpretację przepisów do instytucji nadzorczych, opracowanie regulacji wzorcowych dedykowanych bankom spółdzielczym,
- 2) Prezes Zarządu – pełniący nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności,
- 3) Pracownik Samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności – wykonujący pomiar ryzyka braku zgodności, raportujący w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, opiniujący projekty nowych produktów oraz nowych procedur pod kątem spójności z regulacjami dotyczącymi zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową,
- 4) Departament Organizacyjno-Prawny – przesyłający informacje o zmianach przepisów zewnętrznych do właścicieli regulacji, informujący użytkowników regulacji o zmianach, prowadzący rejestr i zbiór regulacji wewnętrznych Banku.

Poziom ryzyka braku zgodności oraz znaczące straty spowodowane incydem należącym do obszaru ryzyka braku zgodności są raportowane do Rady Nadzorczej i Zarządu Banku. Zgodnie z zasadami Systemu Informacji Kierownictwa Mikołowskiego Banku Spółdzielczego w okresach półrocznych sporządzany jest Raport z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności, a w okresach rocznych Zbiorcza informacja o dokonanych rocznym przeglądzie regulacji Banku. Pomiar i monitoring ryzyka braku zgodności prowadzony jest za pomocą Kluczowych Wskaźników Ryzyka.

Występowanie ryzyka braku zgodności jest ograniczane poprzez:

- 1) modyfikowanie procesów biznesowych realizowanych w Banku,
- 2) dostosowanie istniejących regulacji wewnętrznych w celu zminimalizowania ryzyka braku zgodności lub wdrożenie nowych regulacji wewnętrznych, wprowadzenie lub modyfikacja istniejących mechanizmów systemowych (np. praw dostępu, blokad itp.)
- 3) monitorowanie zidentyfikowanych ryzyk o wysokim poziomie zagrożenia i zapobieganie sytuacjom stwarzającym zagrożenie (podejmowanie działań prewencyjnych),
- 4) zabezpieczenia finansowe – ubezpieczenia, rezerwy na pokrycie rezultatów niekorzystnego dla Banku rozstrzygnięcia sądowego,
- 5) działania naprawcze zmierzające do odzyskania straty lub zminimalizowania innych skutków zdarzenia operacyjnego,

- 6) rozdzielnosc obowiazkow pomiedzy wlasciwymi jednostkami i komorkami organizacyjnymi,
- 7) podnoszenie swiadomosci pracownikow poprzez udzial we wlasciwych szkoleniach,
- 8) uzyskiwanie opinii prawnych.

Skuteczność instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko braku zgodności jest na bieżąco monitorowana.

Ryzyko modeli

Przed dopuszczeniem modelu do eksploatacji przeprowadza się analizę jakości i kompletności danych oraz zatwierdza dokumentację modelu w formie instrukcji przyjmowanej przez Zarząd Banku lub oficjalnej specyfikacji funkcjonalnej systemu informatycznego działającego w Banku. Funkcjonowanie modeli uznawanych za istotne jest poddawane cyklicznemu przeglądowi.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem modeli, prowadzi się:

- 1) bieżący monitoring, który ma na celu zapewnienie poprawności funkcjonowania modelu, w tym zgodność stosowanej metodyki z regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
- 2) analizę walidacyjną, obejmującą weryfikację:
 - jakości i kompletności danych, w tym sprawdzenie kodów źródłowych oraz analizę porównawczą,
 - zgodności danych z dokumentacją źródłową,
 - zgodności modelu z aktualnym profilem ryzyka,w sytuacjach przewidzianych wewnętrznymi procedurami, w ramach analizy walidacyjnej modele są dodatkowo poddawane procesowi *backtestingu*. Proces ten ma na celu ocenę wsteczną oszacowań modeli wykorzystywanych w pomiarze ryzyka,
- 3) przegląd jakości funkcjonowania, obejmujący weryfikację stosowanych metod monitorowania i walidacji, stanu dokumentacji oraz pomiaru i raportowania ryzyka.

Celem monitorowania, okresowej walidacji oraz przeglądu jakości funkcjonowania modelu jest utrzymanie jego adekwatności w zmieniającym się środowisku oraz ocena założeń modelu i jego stabilności. Analiza walidacyjna oraz przegląd jakości funkcjonowania modelu opracowywane są przez komórki organizacyjne zarządzające funkcjonującymi modelami. W przypadku stwierdzenia błędów w funkcjonowaniu modelu komórka organizacyjna zarządzająca nieprawidłowo funkcjonującym modelem, zobowiązana jest do niezwłocznego usunięcia błędów i przywrócenia adekwatności jego funkcjonowania. Używane w Banku modele podlegają audytowi wewnętrznemu i kontroli wewnętrznej, przeprowadzanej przez niezależne komórki organizacyjne, zgodnie z przyjętym i zatwierdzonym przez Zarząd Banku harmonogramem.

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

System kontroli wewnętrznej Banku obejmuje:

- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów

kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;

- 2) niezależną komórkę audytu wewnętrznego (Departament Kontroli Wewnętrznej i Audytu w którym zatrudniono dwie osoby) mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego;
- 3) komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie
- 4) mechanizmy kontrolne Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, do którego Banku przystąpił w 2015 r.

System kontroli wewnętrznej Banku reguluje „Regulamin Systemu Kontroli Wewnętrznej w Mikołowskim Banku Spółdzielczego w Mikołowie”.

Bank realizuje postanowienia Rekomendacji H w zakresie oceny zewnętrznej jakości pracy audytu wewnętrznego. Ostatnia ocena zewnętrzna została przeprowadzona w dniach 9 – 30 grudnia 2013 r. przez Polski Instytut Kontroli Wewnętrznej (PIKW). W Raporcie PIKW z oceny zewnętrznej nie stwierdzono niezgodności w odniesieniu do przepisów Rekomendacji H.

Realizując postanowienia Rekomendacji D w zakresie bezpieczeństwa informacji Bank zlecił kontrolę w zakresie zgodności z ww. Rekomendacją Wyższej Szkole Bankowości i Finansów z/s w Katowicach. Kontrola wykazała, że Bank spełnia wymagania Rekomendacji D.

Ocena instytucji zewnętrznych systemu kontroli wewnętrznej w Banku, w tym Beskidzkiego Spółdzielczego Związku Rewizyjnego w Kętach oraz Firmy audytorskiej Interfin Sp. z o.o., przeprowadzającej rozszerzone badanie jakości aktywów kredytowych w 2015 r., wskazuje na jego wysoką jakość.

IV. Opis polityki wynagrodzeń, informacja o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń

1.) Polityka wynagrodzeń

- **Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat składu i zakresu zadań komisji ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron**

Politykę Banku w zakresie wynagrodzeń określa wewnętrzny regulamin wynagradzania, w tym premiovania pracowników oraz polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze. Polityka uwzględnia obowiązujące przepisy prawa krajowego i wspólnotowego, Uchwałę KNF nr 258/2011

określającą zasady ustalania polityki zmiennych wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku oraz Zasady ładu korporacyjnego wprowadzone Uchwałą KNF nr 218/2014. Przy ustalaniu polityki wynagrodzeń nie korzystano z usług konsultanta zewnętrznego, wykorzystano jednak wzorcową dokumentację stosowaną w zrzeszeniu BPS. Procedury regulujące politykę wynagrodzeń, w tym zmienne składniki wynagrodzeń zostały wprowadzone zgodnie z obowiązującym w Banku trybem wprowadzania regulacji, uwzględniającym udział komórek Banku odpowiedzialnych za kontrolę wewnętrzną i zarządzanie ryzykiem braku zgodności. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku. Stosowanie polityki podlega przeglądowi wykonywanemu przez komórkę audytu wewnętrznego.

▪ **Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami**

Polityka wynagrodzeń w Banku jest pochodną osiągniętej efektywności przez pracowników, w tym zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych oraz wynagrodzeń kształtujących się na rynku pracy. Pracownicy wywiązujący się prawidłowo z obowiązków, w szczególności realizujący zadania premiovane wynikające z założeń planu finansowego mogą otrzymać premię uznaniową, jednak wysokość premii nie jest wyliczana automatycznie w relacji od jakiegokolwiek parametru finansowego, w tym poziomu sprzedaży produktów bankowych. Decyzję o wypłacie premii uznaniowych podejmuje Prezes Zarządu Banku na wniosek członków Zarządu nadzorujących poszczególne komórki organizacyjne Banku, jeżeli spełnione są warunki brzegowe, przez które rozumie się realizację wybranych założeń ekonomiczno – finansowych ujętych w planie finansowym Banku. Są to:

- wynik finansowy netto,
- zwrot z kapitału własnego (ROE netto),
- jakość portfela kredytowego,
- współczynnik wypłacalności (TCR),
- wskaźnik kosztów działania (C/I).

W przypadku niepełnej realizacji założeń planu finansowego premia uznaniowa może nie zostać wypłacona. W szczególności zasada ta dotyczy pracowników zaangażowanych w proces kredytowy, których premiovanie jest uzależnione od poziomu szkodowości portfela kredytowego. W stosunku do pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych stosuje się dodatkowe kryteria otrzymania premii, w tym terminowość i jakość wykonywania zadań przez podległe zespoły oraz występowanie zdarzeń generujących ryzyko operacyjne, prawne lub utraty reputacji. Osoby podlegające polityce zmiennych składników wynagrodzeń otrzymują premię w przypadku pozytywnej oceny obejmującej kryteria finansowe, niefinansowe oraz kryteria dodatkowe określone w polityce. W przypadku negatywnej oceny wypłata premii może zostać wstrzymana. Premia jest wstrzymana również w przypadku spełnienia przesłanki określonej w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe.

- **Najważniejsze informacje na temat cech charakterystycznych systemu wynagrodzeń, w tym informacje na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odraczania płatności i kryteriów nabywania uprawnień**

Zmienne składniki wynagrodzeń są wypłacane osobom posiadającym istotny wpływ na profil ryzyka w Banku. Wykaz tych osób określa Zarząd i zatwierdza Rada Nadzorcza Banku. Zmienne składniki wynagrodzeń obejmują następujące wynagrodzenia:

- premie przyznawane członkom Zarządu Banku na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Banku,
- premie przyznawane pozostałym osobom przez Zarząd Banku.

Zmienny składnik wynagrodzenia może zostać wypłacony nie częściej niż raz na kwartał w wysokości nieprzekraczającej 150% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto. Wypłata następuje z dołu, po uwzględnieniu oceny wyników finansowych osiągniętych przez Bank w danym kwartale. Oceny tej dokonuje Zarząd Banku w stosunku do osób sprawujących w Banku funkcje kierownicze i Rada Nadzorcza Banku w stosunku do członków Zarządu Banku. Połowa zmiennego składnika wynagrodzenia jest wypłacana w formie pieniężnej, pozostała część zostaje zdeponowana na indywidualnym koncie osoby zajmującej stanowisko kierownicze. W przypadku, gdy kwota całkowitego wynagrodzenia osoby zajmującej stanowisko kierownicze w poprzednim roku obrotowym przekroczyła 400 tys. złotych brutto bezpośrednio po przyznaniu wypłacane jest 40% zmiennych składników wynagrodzeń w formie pieniężnej, zaś odroczeniu podlega 60 % przyznanego wynagrodzenia. Wypłata części odroczonej następuje pod warunkiem uzyskania przez osobę zajmującą stanowisko kierownicze pozytywnej oceny efektów pracy za trzyletni okres oceny. Ocena efektów pracy każdej osoby zajmującej stanowisko kierownicze, pod kątem wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń odbywa się corocznie, po zakończeniu roku obrachunkowego, a oceny te są brane pod uwagę do oceny efektów pracy za okres trzyletni. Wypłata części odroczonej następuje corocznie jednorazowo z dołu w terminie do sześciu miesięcy po zakończeniu trzyletniego okresu oceny efektów pracy. W zależności od wyników indywidualnej oceny efektów pracy osoby zajmującej stanowisko kierownicze część odroczonej zmiennych składników wynagrodzeń może być przyznana do wypłaty w pełnej wysokości, w części, bądź też osoba zajmująca stanowisko kierownicze może jej zostać pozbawiona w całości. Wypłata zmiennego składnika wynagrodzenia jest wstrzymywana, w sytuacji o której mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo Bankowe. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza. Oceny efektów pracy pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, dokonuje Zarząd Banku. W przypadku Zarządu ocena obejmuje szereg kryteriów finansowych i niefinansowych, w tym stopień realizacji planów finansowych i długofalowej strategii Banku. Negatywna ocena efektów pracy oznacza podjęcie decyzji o anulowaniu wypłaty części odroczonej zmiennych składników wynagrodzeń.

▪ **Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) Dyrektywy CRD IV**

Zgodnie z art. 94 ust. 1 lit g) Dyrektywy CRD IV, wynagrodzenie zmienne nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego każdej osoby. W 2015 r. Bank nie wypłacał zmiennych składników wynagrodzeń zdefiniowanych w Polityce zmiennych składników wynagrodzeń.

▪ **Informacje na temat kryteriów dotyczących osiągniętych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia**

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń przewiduje, że wypłata zmiennych elementów wynagrodzenia (w formie pieniężnej) może zostać wypłacona po pozytywnej oceny osoby pełniącej stanowisko kierownicze. Ocenie podlegają kryteria finansowe, niefinansowe oraz kryteria dodatkowe.

▪ **Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych**

Polityka Banku zakłada możliwość wypłaty zmiennego składnika wynagrodzeń w przypadku uzyskania pozytywnej oceny przez osoby podlegające polityce zmiennych składników wynagrodzeń z uwzględnieniem kryteriów oceny wymienionych w lit. e). Zgodnie z polityką Banku zmienny składnik wynagrodzenia nie może przekroczyć 150% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto w okresie kwartalnym. Zgodnie z art. 94 ust. 1 lit g) Dyrektywy CRD IV, wynagrodzenie zmienne nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego każdej osoby.

2.) Komitet do spraw wynagrodzeń

Uwzględniając profil, model oraz skalę (rozmiar) prowadzonej działalności, w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie nie powołano komisji (komitetu) ds. wynagrodzeń.

V. Informacja o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

1. Zasady, procedury oraz regulacje dotyczące spełniania wymogów przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Informacje ogólne.

Ze standardów oraz procedur i regulacji obowiązujących w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie wynika, że:

- Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku powinni mieć wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków;
- Bank przestrzega zasady, że liczba funkcji członka Zarządu i Rady Nadzorczej pełnionych jednocześnie przez członka Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku powinna być uzależniona od indywidualnych okoliczności i zgodna profilem działania Banku;
- Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są obowiązani pełnić swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierować się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem;
- Bank zapewnia środki niezbędne do przygotowania członków Zarządu i Rady Nadzorczej do pełnienia przez nich funkcji i środki niezbędne do ich szkolenia;

- Przy wyborze kandydatów na członków zarządu lub rady nadzorczej banku dedykowane do tych czynności organy Banku uwzględniają cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Zarząd lub Radę Nadzorczą.

2. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowana przez członków organu zarządzającego

Członkowie Zarządu Banku (3 osoby) są jednocześnie dyrektorami Banku. Poza pracą w Banku Wiceprezes Zarządu ds. księgowo-sprawozdawczych zajmuje stanowisko Członka Zarządu w spółce PartNet Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie jest udziałowcem w/w spółki. Pozostali członkowie Zarządu nie pełnią funkcji dyrektorskich i nie zasiadają w organach zarządzających innych podmiotów.

3. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Politykę rekrutacji członków organu zarządzającego w Banku określają dwie podstawowe regulacje wewnętrzne tj.:

- Polityka ocen odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu oraz Zarządu i członków Zarządu,
- Polityka ocen odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej i członków Rady Nadzorczej w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie.

Regulacje te uwzględniają wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje (EBA/GL/2012/06 z dnia 22 listopada 2012 roku) oraz przepisy Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego, Rekomendacji M oraz przepis art. 30 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo Bankowe. Ocena odpowiedniości kandydatów i członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej obejmuje:

- ocenę indywidualną, dokonywaną w odniesieniu do każdego kandydata na członka Zarządu lub Rady Nadzorczej oraz członka Zarządu lub Rady Nadzorczej,
- ocenę kolegialną, dokonywaną w stosunku do całego składu osobowego Zarządu lub Rady Nadzorczej.

Celem oceny jest stwierdzenie, czy kandydaci na członków lub członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa powierzonych depozytów, sprawowania swoich funkcji w sposób określony przepisami prawa, posiadania wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji swoich funkcji oraz czy ich osobista reputacja nie wpłynie negatywnie na reputację Banku. Ocena indywidualna odpowiedniości dokonywana jest w stosunku do:

- kandydata na członka Zarządu (ocena uprzednia) - każdorazowo przed powołaniem członka Zarządu,

- członka Zarządu (ocena następcza) – w trakcie pełnienia funkcji przez członka Zarządu, nie rzadziej niż raz do roku oraz w każdym przypadku, gdy nastąpi zmiana regulacji wewnętrznych lub przepisów prawa określających zakres kwalifikacji wymaganych przy pełnieniu funkcji członka Zarządu lub gdy zaistnieją fakty lub okoliczności mogące powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank na skutek utraty reputacji przez członka Zarządu.

Oceny indywidualne kandydatów na członków Zarządu i członków Zarządu oraz ocena kolegiarna Zarządu są dokonywana przez Radę Nadzorczą. O wynikach oceny indywidualnej i kolegialnej Zarządu Rada Nadzorcza informuje Zebranie Przedstawicieli Banku w sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej. Ocena kolegiarna Rady Nadzorczej jest przeprowadzana przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej i jest przyjmowana przez Zebranie Przedstawicieli. W przypadku oceny negatywnej lub pozytywnej warunkowej podejmowane są czynności w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, uczestnictwo w kursach, szkoleniach lub zaniechanie określonych działań. Dodatkowo zgodnie z zapisami Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie Rada Nadzorcza Banku corocznie ocenia efekty pracy poszczególnych Członków Zarządu oraz weryfikuje stan ich zasobu wiadomości pod kątem umiejętności i wiedzy specjalistycznej biorąc pod uwagę kryteria zarówno finansowe, jak i niefinansowe m.in. z obszaru zarządzania ryzykiem.

4. Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

Strategia Banku w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego polega na dążeniu by w organie zarządzającym zasiadały osoby posiadające odpowiednią wiedzę i doświadczenie zawodowe a także przymioty charakteru zapewniające prawidłowe wykonywanie powierzonych im obowiązków. W miarę możliwości Bank dąży by wykształcenie i doświadczenia zawodowe członków organu zarządzającego były zróżnicowane, jednak musi ono korespondować z funkcją wykonywaną Banku.